

ATP-beskæftigelsestal 3. kvartal 2009

Vikarbranchen er i dyb krise

Fra 2. til 3. kvartal 2009 faldt beskæftigelsen med 4,6 pct. i vikarbranchen og fortsætter dermed den nedadgående tendens fra 2008 og 2009. Faldet har dog ikke helt samme omfang som i første halvår af 2009. Udviklingen er trods bedringen stadig langt kraftigere end i den samlede beskæftigelse, og krisen er derfor stadig udtalt i vikarbranchen, der er blevet ramt hurtigt og hårdt af den økonomiske krise.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**
og stud.polit **Niels Storm Knigge**

3. december 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Antallet af beskæftigede i vikarbranchen faldt fra 2. til 3. kvartal 2009 med ca. 650 personer, svarende til 4,6 pct. Dette fald bringer antallet af vikarbeskæftigede ned på omkring 13.500 personer.
- Faldet er stort, men dog mindre end i de første to kvartaler af 2009, som var på over hhv. 2.000 og 3.000 personer. I alt er vikarbeskæftigelsen blevet reduceret med over 9.000 fuldtidspersoner det seneste år, hvilket svarer til 40 pct.
- Udviklingen er mærkbart kraftigere end i den samlede beskæftigelse, og andelen af de beskæftigede, der er i vikarbranchen, er siden krisens start faldet fra 1,1 pct. til 0,6 pct.
- Antallet af SE-numre i vikarbranchen steg fra 2. til 3. kvartal 2009. Det er dog for tidligt at spå om, det er slut med fald i virksomhedsantallet for denne omgang.

Kontakt

Arbejdsmarkedsøkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

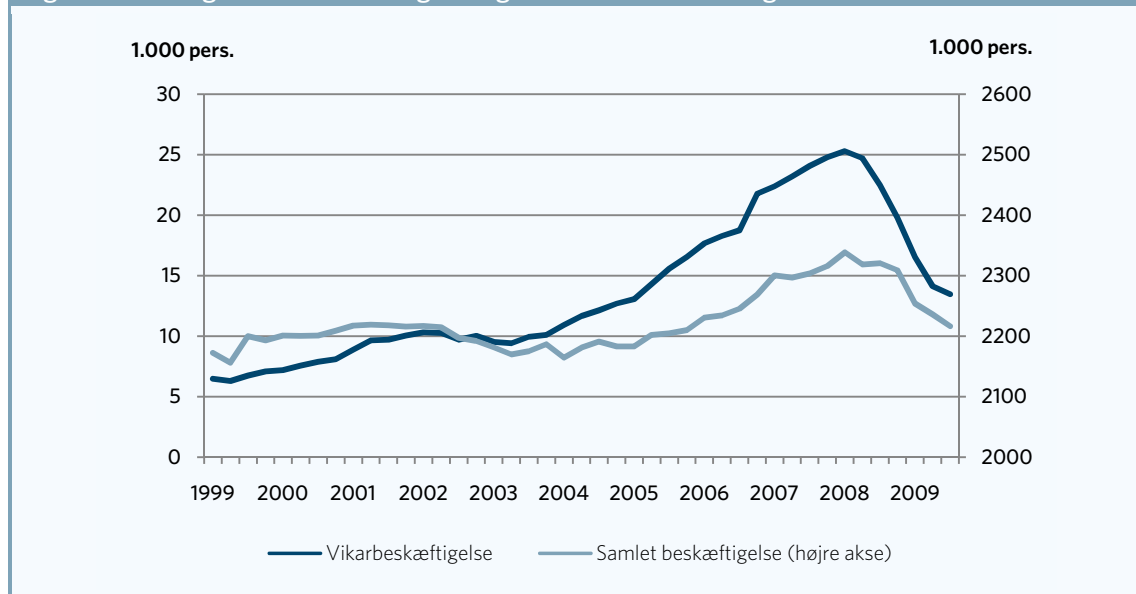
Udviklingen i ATP-beskæftigelsen for vikarer

AE har i samarbejde med HK/Danmark lavet en analyse på baggrund af et detaljeret specialudtræk¹ fra den mest aktuelle ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmark Statistik. ATP-statistikken giver en opgørelse af antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere på basis af lønmodtagernes ATP-indbetalinger. I figur 1 er udviklingen i vikarbeskæftigelsen vist sammen med den samlede beskæftigelse på baggrund af denne statistik.

Vikarbeskæftigelsen faldt fortsat fra 2. til 3. kvartal af 2009. Faldet er stadig mærkbart, men ikke i samme størrelsesorden som det er set tidligere på året. Det seneste kvartals beskæftigelsesfald var således på ca. 650 personer, svarende til 4,6 pct. Til sammenligning var faldet fra 1. til 2. kvartal 2009 på næsten 2.500 fuldtidspersoner i den endelig opgørelse.

Der er dermed endnu ikke tale om en vending, men opbremsningen i faldet tyder på, at de største beskæftigelsesfald er overstået. Krisen ramte hurtigt og hårdt i vikarbranchen, og beskæftigelsen her er det seneste halvandet år blevet halveret siden toppunktet i første kvartal 2008, hvor godt 25.000 var beskæftiget i vikarbranchen. I seneste kvartal var knap 13.500 beskæftiget i vikarbranchen, hvilket er samme niveau, som man så i begyndelsen af 2005.

Figur 1. Udviklingen i vikarbeskæftigelse og den samlede beskæftigelse

Anm.: Sæsonkorrigerede tal. ATP-beskæftigelsestal opgøres som et beregnet antal fuldtidsansatte lønmodtagere ud fra virksomhedernes ATP-indbetalinger, som varierer alt efter, om man er på heltid eller deltid.

Kilde: AE på baggrund af specialudtræk af ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik.

I figur 1 ses udviklingen i både vikarbeskæftigelsen og i den samlede ATP-beskæftigelse. Udviklingen i den samlede beskæftigelse er langt fra så kraftig som i vikarbranchen, selvom det også her går ganske dårligt for tiden. I alt faldt ATP-beskæftigelsen fra 2. til 3. kvartal 2009 med næsten 20.000 personer, eller knap 1 procent. Inden for det sidste år er antallet af fuldtidsbeskæftigede i ATP-statistikken faldet med over 100.000, et fald på 4,5 procent. I tabel 1 nedenfor kan ses en sammenligning af de forskellige udviklinger i hhv. den samlede beskæftigelse og vikarbeskæftigelsen.

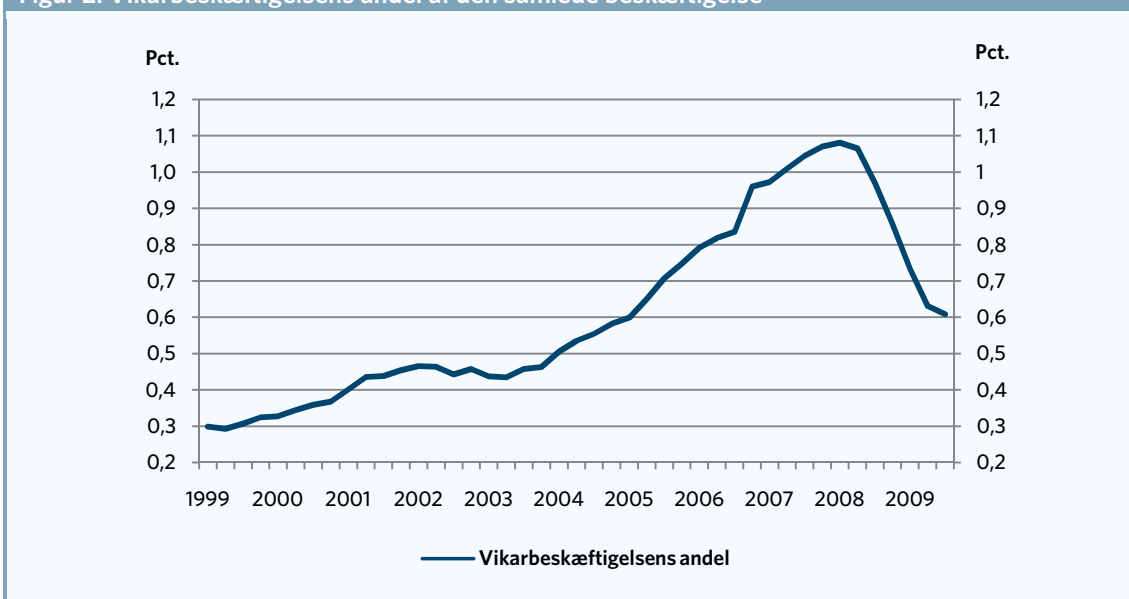
¹ Et specialudtræk fra ATP-beskæftigelsesstatistikken for vikarbranchen (branchekode 745020) er nødvendig, da Danmarks Statistik kun offentliggør ATP-beskæftigelsen på det aggregerede 27-grupperingsniveau.

Tabel 1. Beskæftigelsesudviklingen samlet og for vikarer seneste kvartal og seneste år

	2. kvartal 2009 - 3. kvartal 2009		2. kvartal 2008 - 3. kvartal 2009	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Vikarer	-646	-4,6	-9.011	-40,1
Samlet beskæftigelse	-19.800	-0,9	-104.200	-4,5

Anm.: Antal fuldtidspersoner. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Som konsekvens af den hastige udvikling i vikarbranchen går branchens andel af den samlede beskæftigelse hurtigt ned. Ved toppunktet i 1. kvartal 2008 var næsten 1,1 procent af alle beskæftigede beskæftiget i vikarbranchen. Efter i alt 6 kvartalers fald er andelen i tredje kvartal 2009 nu på lige godt 0,6 procent. Udviklingen er vist i figur 2.

Figur 2. Vikarbeskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse

Anm.: Se figur 1. Andelen er beregnet som den sæsonkorrigerede vikarbeskæftigelses andel af den sæsonkorrigerede samlede beskæftigelse i Danmark.

Kilde: Se figur 1.

Forklaringen på, at vikarbeskæftigelsen falder både hurtigere og mere end den samlede beskæftigelse, er, at vikarbranchen er mere fleksibel end den samlede beskæftigelse. Således reagerer vikarbranchen hurtigere på et skift i konjunkturerne end andre dele af arbejdsmarkedet. Andelen af beskæftigede i vikarbranchen falder fortsat, og dermed kan krisen ikke siges at være på retur.

Vikarbeskæftigelsen har en høj grad af sæsonudsving. Beskrivelsen af udviklingen i beskæftigelsen ovenfor tager højde for dette ved at benytte sæsonkorrigerede tal. Sæsonudsvingene er beskrevet i boks 1.

Boks 1. Sæsonkorrigerede data

Det er en tilbagevendende tendens, at vikarbeskæftigelsen i årets 3. og 4. kvartal stiger, mens den falder i 1. kvartal. Den tilbagevendende stigning i andet halvår er et udslag af, at visse typer beskæftigelse er sæsonafhængige. Derfor sæsonkorrigeres tallene, så man kan fortolke på den kvartalsvise udvikling.

Dette fænomen er ikke isoleret til vikarbranchen, men er gældende for beskæftigelsen som helhed, hvor man de seneste seks år har oplevet en relativ stor stigning i årets sidste halvdel.

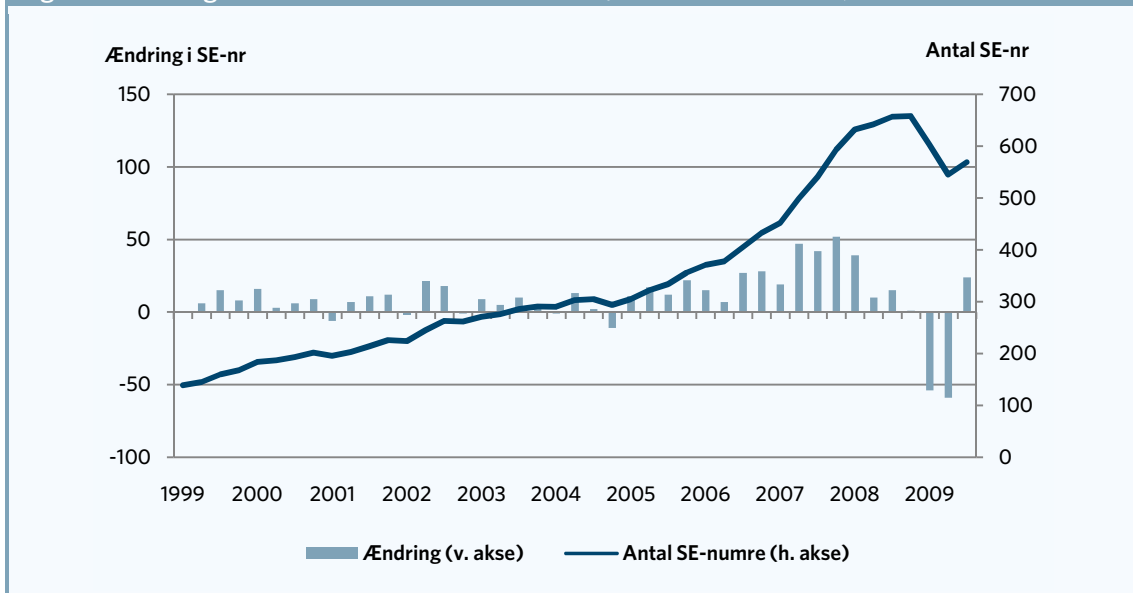
Desuden er vikarbranchen en branche, hvor de ansatte som oftest har en løsere tilknytning til arbejdspladsen, hvilket gør denne branche særlig følsom for sæsonudsving i beskæftigelsen. Julehandlen er et godt eksempel på denne tendens. Under julehandlen efterspørger mange butikker særlig meget arbejdskraft i en kort periode, hvoraf vikarer besætter en del af disse job.

Udviklingen i antallet af SE-numre

Udviklingen i antallet af SE-numre kan aldrig svare fuldkommen til udviklingen i antallet af virksomheder, da der kan være knyttet adskillige (eller ingen) SE-numre til et CVR-nummer. Alligevel kan udviklingen godt bruges som en indikator for antallet af virksomheder.

Fra 2. kvartal til 3. kvartal 2009 steg antallet af SE-numre med 24. Denne stigning kommer efter to kvartaler med kraftige fald. Den korte periode med kraftige fald kan være et billede på, at vikarbranchen hurtigt kan tilpasse omkostningerne (ved at afskedige folk) i forhold til andre virksomheder, og derfor kan tilpasningen ske hurtigt. Det må derfor forventes at de kraftige fald ikke gentager sig i den nærmeste tid, om end yderligere fald ikke kan udelukkes, når arbejdsmarkedskrisen forventeligt fortsætter sit greb i 2010. Generelt har de seneste 10 år været præget af lutter positiv vækst i antallet af SE-numre, med enkelte beskedne fald som undtagelser.

Figur 3. Udviklingen i antallet af vikarvirksomheder (antallet af SE-numre)

Anm.: Udviklingen i antallet af SE-numre er ikke sæsonkorrigeret, da der ikke kan påvises et statistisk signifikant sæsonmønster i denne tidsserie. Se desuden anmærkning til figur 1.
 Kilde: Se figur 1.

Usikkerhed i ATP-beskæftigelsesstatistikken

Det skal bemærkes, at det seneste kvartals tal i ATP-beskæftigelsesstatistikken altid er foreløbige tal, som revideres og opgøres som endelige tal kvartalet efter². Blandt andet derfor bør ændringen i et en-

² For en udførlig beskrivelse henvises til Danmarks Statistiks varedeklaration for ATP-beskæftigelsesstatistikken på <http://www.dst.dk/homedk/vejviser/dokumentation/varedeklarationer/emnegruppe/emne.aspx?sysrid=000845>

kelt kvartal ikke tolkes for håndfast. Hertil kommer, at der (undtagelsesvis) også kan komme revisioner flere kvartaler bagud i tid.

Da ATP-beskæftigelsesstatistikken beregnes på baggrund af virksomhedernes indbetalinger af ATP, kan virksomhedernes eventuelle fejlindberetninger, manglende, udskudte, forsinkede ATP-indbetalinger mv. slå ud i ATP-beskæftigelsesstatistikken. Der er både i ATP-huset og Danmarks Statistik indført systemer, der søger at opfange disse forhold og korrigere ATP-beskæftigelsestallene herfor, men korrektionen er naturligvis ikke perfekt.

Alle lønmodtagere betaler som udgangspunkt ATP-bidrag, hvis de arbejder mere end ni timer om ugen. Der er forskellige ATP-satser, alt efter om der er tale om en fuldtids- eller en deltidsbeskæftigelse. Danmarks Statistik har ikke tal, der viser hvor mange fuldtids- eller deltidsindbetalinger, der er. ATP-beskæftigelsen fremkommer derfor ved at dividere de samlede indbetalinger med satsen for en fuldtidsbeskæftiget, og derved fremkommer et tal for antal fuldtidsbeskæftigede samlet og i de forskellige brancher.

Desuden gælder det, at desto mere detaljeret brancheniveau, der analyseres på, desto større er usikkerheden. Det er ifølge Danmarks Statistik ikke muligt at opstille et mål for den samlede usikkerhed i ATP-beskæftigelsesstatistikken.

Bilag

Tabel 2: Baggrundstal til figur 1 og 2 (ikke-sæsonkorrigeret)

	Vikarbeskæftigelse	Samlet beskæftigelse
1999K2	6.329	2.163.878
1999K3	7.211	2.188.080
1999K4	7.344	2.233.504
2000K1	6.446	2.165.183
2000K2	7.584	2.208.576
2000K3	8.450	2.188.905
2000K4	8.394	2.250.158
2001K1	7.942	2.179.988
2001K2	9.659	2.227.991
2001K3	10.408	2.205.719
2001K4	10.431	2.257.323
2002K1	9.198	2.178.164
2002K2	10.241	2.225.118
2002K3	10.458	2.185.824
2002K4	10.428	2.231.882
2003K1	8.476	2.143.020
2003K2	9.368	2.180.565
2003K3	10.725	2.165.069
2003K4	10.577	2.225.548
2004K1	9.697	2.126.783
2004K2	11.522	2.191.491
2004K3	13.158	2.181.697
2004K4	13.312	2.220.144
2005K1	11.559	2.145.750
2005K2	14.061	2.212.428
2005K3	16.921	2.196.403
2005K4	17.348	2.245.455
2006K1	15.587	2.194.583
2006K2	17.932	2.243.654
2006K3	20.421	2.238.184
2006K4	22.873	2.304.207
2007K1	19.705	2.261.964
2007K2	22.741	2.302.967
2007K3	26.235	2.299.453
2007K4	26.061	2.352.225
2008K1	22.219	2.299.851
2008K2	24.210	2.326.061
2008K3	24.539	2.315.615
2008K4	20.801	2.345.522
2009K1	14.516	2.215.373
2009K2	13.851	2.242.733
2009K3*	14.712	2.213.966

Kilde: AE på baggrund af specialudtræk på ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik

Tabel 3: Baggrundstal til figur 1 og 2 (sæsonkorrigeret)

	Vikarbeskæftigelse	Samlet beskæftigelse
1999K2	6.309	2.156.400
1999K3	6.750	2.200.300
1999K4	7.111	2.193.300
2000K1	7.195	2.201.300
2000K2	7.571	2.200.600
2000K3	7.898	2.201.100
2000K4	8.117	2.209.300
2001K1	8.887	2.217.500
2001K2	9.655	2.219.100
2001K3	9.711	2.218.000
2001K4	10.060	2.216.000
2002K1	10.327	2.217.100
2002K2	10.268	2.215.100
2002K3	9.729	2.197.400
2002K4	10.025	2.192.100
2003K1	9.545	2.181.800
2003K2	9.435	2.170.100
2003K3	9.950	2.175.600
2003K4	10.125	2.187.000
2004K1	10.944	2.164.900
2004K2	11.677	2.181.300
2004K3	12.156	2.191.100
2004K4	12.712	2.183.500
2005K1	13.067	2.183.100
2005K2	14.310	2.202.400
2005K3	15.586	2.204.800
2005K4	16.531	2.210.100
2006K1	17.672	2.231.000
2006K2	18.283	2.234.700
2006K3	18.762	2.245.800
2006K4	21.787	2.268.700
2007K1	22.381	2.300.600
2007K2	23.194	2.297.200
2007K3	24.084	2.303.900
2007K4	24.797	2.316.000
2008K1	25.290	2.338.700
2008K2	24.699	2.318.400
2008K3	22.492	2.320.700
2008K4	19.802	2.309.000
2009K1	16.531	2.254.200
2009K2	14.127	2.236.300
2009K3*	13.481	2.216.500

Kilde: AE på baggrund af specialudtræk på ATP-beskæftigelsesstatistik fra Danmarks Statistik